

УДК 368:614.4

DOI: 10.18524/2413-9998.2021.1(47).227009.

Н. В. Захарченко,

доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Французький бульвар 24/26, 65058, м. Одеса, Україна
e-mail: nvzakharchenko777@gmail.com

С. А. Явір

студентка спеціальності 072 – «Фінанси,
банківська справа та страхування»
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Французький бульвар 24/26, 65058, м. Одеса, Україна
e-mail: sofiyayavir@gmail.com

ВПЛИВ COVID-19 НА РИНОК СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА У ВСЬОМУ СВІТІ

В даній статті розглянуто динаміку розвитку ринку страхування в період пандемії та за попередні роки, які характеризувалися помірним ростом і надавали позитивні прогнози на 2020 рік. Досліджено зміни, які були спричинені COVID-19 та інструменти, за допомогою яких страхові компанії налагоджують своє функціонування. Ринок страхування є важливим елементом фінансового ринку, який як залежить так і впливає на економіку країни і світу в загалом. І саме тому необхідно розуміти як саме відреагував страховий ринок і яким чином його можна стабілізувати. Авторами визначено вплив пандемії на кожен зі сфер страхування, наведено страхові компанії, які швидко відреагували і ввели в свої програми новий ризик - COVID-19, представлені страхові програми, які покривають цей страховий випадок. Розглянуті позитивні і негативні сторони кризи, і проведено порівняння впливу пандемії на ринок страхування окремо в Україні і в світі.

Ключові слова: страхування; COVID-19; авіа-страхування; автострахування; іншутрех; медичне страхування.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Світова економіка зазнала певного удару через пандемію. Всі події, які розгорнулися на фоні COVID-19 певним чином вплинули і на ринок страхування. Так як стан ринку страхування безпосередньо залежить від розвитку економіки країни, необхідно визначити та проаналізувати вплив та наслідки пандемії з метою адаптації

страхових компаній до цих змін. І, як наслідок, слід визначити нові шляхи, методи та особливості функціонування страхових компаній при цій загрозі, адже страхування є важливим елементом фінансових послуг від якого залежить економіка країни. Для України це шанс перейти на новий рівень і розвивати страхування як фінансову послугу, так і фінансову культуру населення. Вищезначеним можливо підкреслити, що в умовах пандемії утворюються нові загрози для успішного функціонування страхових компаній, проте, і виникають можливості для їх розвитку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В процесі підготовки даного дослідження автори опиралися на праці таких вчених: О. О. Гаманкова [7], В. О. Пасічний [18], Н. В. Фесенко [25]. Проте, через новизну проблеми, дуже мало уваги приділялося функціонування страхових компаній в кризовий період, зокрема в часи пандемії.

Постановка завдання. Мета статті – дослідити вплив COVID-19 на ринок страхування в Україні і у всьому світі, проаналізувати зміни які були викликані пандемією, визначити наслідки і подальший шлях розвитку ринку страхування.

Виклад основного матеріалу. Вірус COVID-19 не оминув ні одну галузь як в Україні, так і в усьому світі загалом. Тому ринок страхування також зазнав певних змін. Варто зазначити, що ситуація зі страхуванням у світі майже не відрізняється від України.

Щоб більш детальніше і точніше дослідити наслідки пандемії слід розглядати кожен сферу страхування окремо, так як кожна окрема сфера страхування має свої особливості, тому вплив, також, буде відрізнятися.

Особливо COVID-19 відзначився карантинном, під час якого були суворі правила пересування. Як наслідок великих втрат зазнало авіаційне страхування і перестраховування. Річний обсяг страхових і перестраховувальних премій через простій літаків значно знизився, проте пропорційного зниження обсягу страхових і перестраховувальних виплат не відбулося. Кризова ситуація призвела до того, що тарифи перестраховувальних програм зросли на 25-30 %, що істотно ускладнило переговори з перестраховиками і в 2021 році. Крім наслідків обмежень через COVID-19, ринок

авіа-страхування змушений тримати резерв понад 2 млрд. доларів через припинення польотів Boeing 737MAX після двох катастроф в Індонезії та Ефіопії. Обсяг цього резерву можна порівняти з річною перестраховальною премією, яка збирається ринком з усіх авіакомпаній в світі [16].

Страхові брокери, які займаються авіаційним страхуванням, ведуть активну роботу з авіакомпаніями з метою оптимізації вартості страхового захисту в умовах жорсткого ринку, наприклад, через коригування умов щодо літаючої частини флоту і тієї, яка знаходиться на землі тривалий час і яка в зв'язку з цим вимагає іншого, більш дешевого страхування.

Таким чином, в даний час і авіакомпанії, і перестраховальники відчують безпрецедентний тиск і практично не мають ні резервів для підтримки один одного в складні часи, ні простору для поступок. Відновлення авіаперевезень, а, отже, і страхового та перестрахового ринків слід очікувати не раніше другого півріччя 2021 року.

В наслідок карантинних мір зменшився попит на страхування майна, будинків, приміщень, що є передбачуваним, так як люди сидять вдома і не мають наміру в кризовий період робити додаткові витрати.

Позитивні наслідки зазнала сфера автострахування. Обсяг валових страхових премій з автострахування, включаючи ринок КАСКО, ОСАГО і «Зелена карта», в 1 кварталі 2020 року зріс на 5,2% до 3,53 млрд. грн., обсяг валових виплат збільшився на 10,2% до 1,63 млрд. грн. При цьому частка страхових премій та валових страхових виплат страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСАЦВ) в автострахуванні становить 36,6% і 38,3%. (табл.1) [23].

Таблиця 1

Динаміка премій з автострахування, 1 кв. 2019-2020 рр.

Вид	1 квартал 2019 р.	1 квартал 2020 р.	Темп росту, %
КАСКО	1732,3	1830,9	5,7
ОСАГО	1102,5	1294,2	17,4
Зелена карта	524,4	407,5	-22,3

Джерело: розроблено автором за матеріалами [23]

При цьому, розглядаючи автострахування варто зазнати, що негативно пандемія вплинула на купівлю автомобілів, а отже і на страхування, яке пов'язане з страхуванням нових автомобілів. Первинні реєстрації нових легкових автомобілів в квітні 2020 року скоротилися майже вдвічі в порівнянні з квітнем 2019 року – до 3,7 тис. од., повідомляє асоціація «Укравтопром».

За даними асоціації, в цілому за січень-квітень на українському ринку зареєстровано 23,9 тис. нових легкових автомобілів – на 5 % менше, ніж за аналогічний період минулого року.

Продажі нових легкових авто за 4 місяці скоротилися на 6 % до 23,8 тис. од., а квітневі продажі впали на 48 % до квітня 2019 і на 42% до березня 2020 року – до 3,6 тис. од.

Можна зазначити, що преміум-бренди непогано перенесли карантин і в квітні 2020 року у багатьох був спад продажів, але значно менше, ніж у більш доступних автомобільних марок. Цей тренд простежується як серед німецьких брендів, так і серед Land Rover, Porsche і Volvo.

Беручи цю інформацію до уваги, через COVID-19 і складну економічну ситуацію у першому півріччі 2020 р. цей ринок страхування впав приблизно на 20-30% по відношенню до 2019 р. [16].

Складніша ситуація зі страхуванням життя. Різні страхові компанії по різному побудували свою політику у відношенні до COVID-19. В одних страховиків є окремі програми по страхуванню від COVID-19, а якісь страховики, особливо на початку пандемії, розглядають захворювання від цього вірусу, як виняток. Захист від ковіду для індивідуальних клієнтів пропонують такі страхові компанії, як «ТАС», «ARX» (раніше – «АХА Страхування»), «Універсальна», «ІНГО», «Оберіг», «АСКА-Життя», «ВУСО», «Країна», «Провідна». Найвища летальність від ковіду та ускладнень, викликаних коронавірусом, спостерігається у літніх людей. Але саме ця група населення не зможе отримати страховий захист. Більшість компаній готові працювати лише з клієнтами молодше 60 років. Українців у віці до 65 років готові застрахувати в СК «Оберіг», а до 70 років – в «Альфа Страхування», але в цій

компанії покривають лише ризик смерті та інвалідності внаслідок COVID-19. Клієнти при укладанні договору щодо страхового ризику від COVID-19 повинні надати детальну інформацію про стан здоров'я, і звісно ж довідку про відсутність захворювання. У них на момент підписання договору не повинно бути симптомів ковіду. Хоча «Альфа Страхування» готова застрахувати клієнтів з симптомами ГРВІ. При цьому договір може включати «тимчасову франшизу». У «ARX» захист почне діяти на 14-й день після укладення договору, а в «Альфа Страхування» – через сім днів з моменту отримання оплати за продану страховку. Але медичним працівникам буде складно отримати таке страхування, через високий ризик їх захворіти перебуваючи у епіцентрі розповсюдження вірусу, або ж їх тариф виявиться в 2-2,5 рази більший ніж за стандартну програму.

Страхові компанії по-різному пристосовуються і надають послуги зі страхування від COVID-19. Наприклад, страхова компанія «Провідна» створила окрему програму «СТОП.КОРОНАВІРУС», де окремо страхує випадок від захворювання COVID-19. «МетЛайф» також покриває страховий випадок зараження вірусом, але враховує його як захворювання, тому покриття можливо отримати по програмах життя та медичного страхування, таких як «Страхування на випадок смерті або дожиття», «Страхування на випадок госпіталізації/хірургічного втручання/тимчасової непрацездатності внаслідок хвороби або нещасного випадку», «Страхування на випадок смерті». Страхова група «ТАС» внесла певні зміни в умови договорів туристичного страхування «TAS-Travel» та «ТАС-Мандри», таким чином розширила страхове покриття за вказаними договорами, що передбачає доповнення стандартного переліку страхових ризиків, на випадок яких здійснюється страхування, ризиком захворювання на COVID-19. Крім цих страховиків покриття від коронавірусу пропонують і інші за своїми програмами (табл. 2)

Таблиця 2

**Програми медичного страхування (які забезпечують
фінансову підтримку в разі захворювання COVID-19)
страхових компаній України**

Страхова компанія	Назва програми	Умови страхування			
		Страхова сума	Страховий платіж	Вік	Строк дії договору
СК «ARX Life»	«Антивірус»	10-50 тис. грн	Від 225 грн.	До 59 років	3/6 місяців
СК «ІНГО»	Короназахист+	40-75 тис. грн.	Від 400 грн.	До 59 років	6 місяців
СК «USI»	КОРОНАВІРУС (стаціонар)	20-40 тис. грн	200-580 грн.	до 65 років	6/12 місяців
	КОРОНАВІРУС+ (амбулаторія+стаціонар)	23-46 тис. грн	575-1840 грн.		
СК «Країна»	Захист від COVID-19	10-50 тис. грн	100-300 грн.	До 64 років	12 місяців

Джерело: складено авторами за матеріалами [6, 15, 23, 24].

На фоні всієї ситуації зростає попит на страхування життя та медичного страхування. Якщо порівнювати обсяги премій зі страхування життя першого півріччя 2020 року з 2019 роком, то можна відзначити, що вони зросли на 10 %. Тут є один непередбачуваний момент. Так як на початку пандемії робили прогнози щодо збільшення настання страхових випадків, але ситуація була протилежною. Багато хто не хотів йти у лікарню побоюючись заразитися.

Основним позитивним наслідком COVID-19 є розвиток іншур-тех. Перше, про що варто сказати, це розвиток онлайн-страхування. Попит на онлайн-сервіси зріс, і це в першу чергу пов'язано з прагненням знизити ризики захворюти відвідуючи офіси страхових компаній. І взагалі, експерти прогнозують швидке зростання діджиталізації і появу на ринку нових страхових продуктів (стосується появи нового ризику – COVID-19, яка вже включається і навіть відокремлюється в окремі поліси).

Згідно зі звітом *World InsurTech Report 2020* року, підготовленому компанією *Capgemini* за участю *Efma*, пандемія COVID-19 прискорила цифровізацію страхування для задоволення потреб

клієнтів. Звіт ґрунтується на результатах досліджень з двох основних джерел – опитувань і інтерв'ю з традиційними страховими компаніями і іншуртех-старап. Основне дослідження в сукупності охоплює думки більше 175 CEO з 26 страхових ринків [9].

Звіт досліджує мінливу динаміку бізнесу в страховій галузі – від глобальної пандемії, що підкреслює необхідність стійкості бізнесу, до *BigTech*, що встановлюють нові стандарти якості обслуговування клієнтів. У звіті підкреслюється, що страховикам необхідно прийняти новий образ мислення і співпрацювати з партнерами по екосистемі для впровадження інновацій і створення нових можливостей, що відповідають цифровим потребам клієнтів.

COVID-19 став добрим поштовхом для знаходження нових шляхів надання своїх послуг та залучення нових клієнтів, що діють у режимі «онлайн». На зараз в більшості страхових компаній є свої інтернет сторінки, на яких вони активно діють. Але наявність такого ресурсу передбачає великих витрат. І не всі компанії мають такі кошти, особливо говорячи про ті, які нещодавно вийшли на ринок.

У 2020 році на ринку страхування було зроблено багато пропозицій від найбільших гравців в іншуртех-сфері з США, таких як *Lemonade* і *Root*, за якими, як очікується, піде *Hippo* в 2021 році. В умовах пандемії багато страхових компаній знаходяться в дуже вигідному положенні, а плани по цифровізації багатьох традиційних страхових компаній прискорюються через активне зростання і конкуренції з іншуртех-стартапами. Наприклад, Американський іншуртех-стартап зі страхування життя *Bestow* залучив від інвесторів \$ 70 млн. В рамках серії C на тлі швидкого зростання продажів під час пандемії коронавірусу. Ще одним прикладом є інтернет-постачальник страхових послуг для малого бізнесу *Next Insurance*, який придбав лабораторію *Juniper Labs*, що дозволить іншуртеху краще аналізувати свій страховий портфель. Купівля *Juniper Labs*, що представляє автономну AI-мережу для центрів обробки даних, допоможе підсилити свою внутрішню команду з аналізу даних, а технологія прогнозової аналітики може бути за-

стосована до портфелю страхових продуктів які набуває компанія.

Аналізуючи динаміку страхового ринку видно, що порівняно з попередніми роками значно зросла кількість укладених договорів (табл. 3, табл. 4). Якщо аналізувати кількість страхових договорів не враховуючи обов'язкове страхування, то у 2020 році, порівняно з 2019 роком, вона виросла майже на 45 %, що є дуже високим темпом приросту порівняно з минулими роками. Але разом з тим зростають страхові виплати, зменшуються активи і резерви. І ситуація для страховиків більше негативна, ніж позитивна.

Таблиця 3

Основні показники діяльності страхового ринку та його динаміка за 1 півріччя 2017-2020 р. в Україні

Показники	І пів. 2017	І пів. 2018	І пів. 2019	І пів. 2020	Темпи приросту, %		
					2018/2017	2019/2018	2020/2019
Кількість договорів, крім договорів з обов'язкового страхування	35 847,8	38 956,5	39 959,9	57 896,8	8,7	2,6	44,9
Чисті страхові премії	13 509,5	16 746,8	20 120,6	18 687,7	24,0	20,1	-7,1
Чисті страхові виплати	4 614,9	5 862,9	6 526,9	6 642,4	27,0	11,3	1,8
Рівень чистих виплат, %	34,2	35,0	32,4	35,5	2,3	-7,4	9,6

Джерело: розроблено автором за матеріалами [10].

Таблиця 4

Щоквартальна динаміка показників страхового ринку України в 2020 році

Показник	1 квартал 2020 р.	2 квартал 2020 р.	3 квартал 2020 р.	Темп приросту, %	
				2/1	3/2
Кількість договорів (тис.)	40 530,8	57 899,9	89 434,5	42,9	54,5
Активи по балансу	65 114,9	61 888,0	61 626,3	-5	- 0,4

продовження Таблиці 4

Статутний капітал	10 633,2	9 849,0	10 111,0	-7,4	2,7
Резерви	31 965,5	28 467,3	29 614,8	- 10,9	4,0
Валові премії	11 548,8	21 018,3	32 967,1	82,0	56,8
Валові виплати	3 749,9	7 043,9	11 131,9	87,8	58,0
Рівень виплат, %	32,5	33,5	33,8	1 п.п	0,3 п.п
Чисті премії	9 668,0	18 716,8	29 271,8	93,6	56,4
Чисті виплати	3 659,0	6 853,7	10 817,5	87,3	57,8
Рівень виплат, %	37,8	36,6	37,0	-1,2 п.п	0,4 п.п

Джерело: розроблено автором за матеріалами [22].

Варто відзначити, що велику частину свого прибутку страховики направляють на перестраховування своїх ризиків. У третьому кварталі 2020 року глобальний спеціалізований перестраховий капітал досяг свого піку в \$ 625 млрд. (рис.1) [8].

Попит на перестраховий захист зріс, що призвело до різкого зростання тарифів. Новий пік для перестраховального капіталу був підтриманий як відновленням ринку в другому і третьому кварталах, так і новою емісією приблизно на \$ 10 млрд. Однак, хоча капітал альтернативного перестраховування кілька відновився в другому кварталі 2020 року, він залишається нижче рівнів 2019 року і на кінець третього кварталу склав \$ 92 млрд. Такий попит на перестраховувальний захист розгорнувся не тільки на фоні пандемії. 2020 рік відзначився багатьма катастрофами, глобальні збитки від яких, к кінцю 2020 року, склали близько \$ 86 млрд. Сполучені Штати зазнали значно вищі збитки в страховій галузі в розмірі \$ 66 млрд в порівнянні з попереднім 10-річним періодом в \$ 46 млрд.

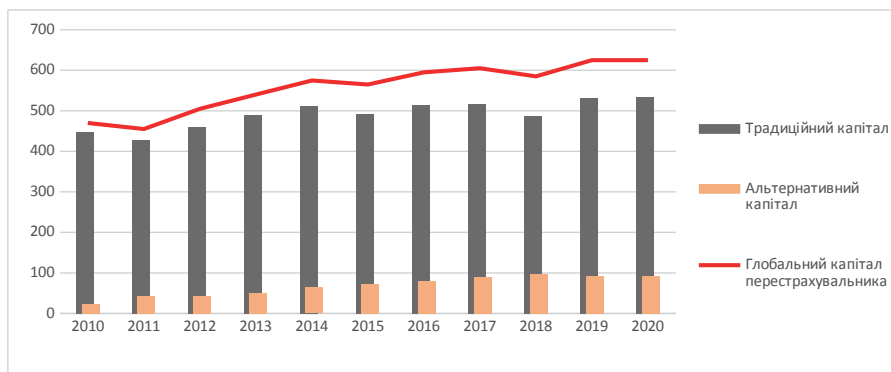


Рис. 1. Глобальний капітал перестраховиків світу, 2010-2020 рр.
Джерело: розроблено автором за матеріалами [8].

Аналіз розвитку ринку страхування за останні п'ять років давали прогноз на подальший розвиток цього ринку (табл. 5). З кожним роком кількість страхових компаній скорочувалось, що говорить про вихід ринку неефективних гравців. При цьому спостерігається зростання кількості угод, валових страхових премій, виплат, відповідно до цього зростають резерви і активи страхових компаній. У 2020 році кількість страхових компаній скоротилося до 215, з яких 196 спеціалізуються на ризиковому страхуванні і 19 – на страхуванні життя. Але варто очікувати ще більше скорочення страховиків, так як багато компаній не виконують норматив достатності капіталу та платоспроможності. У 2020 році спостерігається скорочення активів страховиків. З початку року вони скоротилися на 4,6 % та на кінець III кварталу становили 61,6 млрд грн. Зменшуються страхові премії, але при цьому страхові виплати практично залишаються на своєму місці.

Swiss Re Institute в своєму огляді «Глобальне страхування: великий розворот на схід триває» констатує, що глобальні страхові премії вперше в 2018 році перевищили позначку в \$ 5 трлн, що еквівалентно понад 6 % світового ВВП. Такі ж прогнози робилися на 2019-2020 рік, і передбачалося, що глобальні страхові премії зростуть на 3 % в реальному вираженні і драйвером цього зростання будуть ринки, що розвиваються. Премії в галузі страхуван-

ня життя зростуть на 2,9 %, що набагато вище середньорічного показника в 0,6 % за попередні 10 років, а основною рушійною силою цього зростання стане відновлення в Китаї [4].

Таблиця 5

Стан страхового ринку за останні 5 років в Україні

Показники		2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Кількість страхових компаній станом на 31.12.20	СК «life»	49	39	33	30	23
	СК «non-life»	312	271	271	251	210
Кількість договорів, крім договорів з обов'язкового страхування від нещасних випадків на транспорті		109 106,8	61 272,8	70 658,2	77 495,0	80 271,1
Валові страхові премії		29 736,0	35 170,3	43 431,8	49 367,5	53 001,2
Валові страхові виплати,		8 100,5	8 839,5	10 536,8	12 863,4	14 338,3
Сплачено на перестраховування		9 911,3	12 668,7	18 333,6	17 940,7	16 713,4
Обсяг сформованих страхових резервів		18 376,3	20 936,7	22 864,4	26 975,6	29 558,8
Загальні активи страховиків (згідно з формою 1 (П(С)БО 2))		60 729,1	56 075,6	57 381,0	63 493,3	63 866,8

Джерело: розроблено автором за матеріалами [10].

Наразі перше місце серед країн-лідерів світового ринку страхування займає США і не втрачає своєї позиції вже багато років, але Китай прагне посунути США як найбільший страховий ринок. COVID-19 призвів до економічного спаду у всьому світі, у результаті станом на вересень 2020 року *Lloyd's of London* підтвердив свій прогноз щодо оцінки збитків страхової галузі від пандемії COVID-19 в \$ 107 млрд. [17].

Ситуація ускладнилась сильною волатильністю на фондових ринках, оскільки спалах COVID-19 вразила Сполучені Штати. Особливо це негативно вплинуло на страховиків, що спеціалізуються на страхування нещасних випадків, так як вони більшість ліквідних активів тримають на фондовому ринку. Пандемія COVID-19 спричинила найглибший спад з 1930-х років, і прогнозують, що загальний валовий внутрішній продукт (ВВП) скоротиться приблизно на 4 % у 2020 р.

Розглядаючи ринок страхування треба розуміти, що він працює не самостійно (як і всі інші галузі), тому дуже сильно впливає економічна ситуація в країні. Основною проблемою у розвитку страхування є зниження платоспроможності населення. Населення втрачає роботу, в них збільшуються витрати і пріоритети щодо витрат своїх коштів, що зменшує стимули людей звертатися до страхових компаній.

Наступною дуже важливою проблемою є економічна ситуація, яка впливає на зростання і рентабельність гарантійних і інвестиційних портфелів страхових компаній. Отже страховики отримують менший дохід від своїх активів і зазнають збитків. На страхові компанії по всьому світу вплине різке уповільнення економічної активності, яке підірве зростання і навіть скоротить кількість об'єктів страхування. Така тенденція спостерігається у всьому світі, тому відстежуються великі збитки. Це стосується як зниження рівня ВВП, зменшення ділової активності, висока волатильність на фондовому ринку, так і зменшення купівельної спроможності населення [1]. Наприклад, у Великобританії страхові компанії через епідемію виплачують мандрівникам щонайменше 275 млн. фунтів стерлінгів (близько 340 млн доларів). Станом на

кінець жовтня 2020 року збитки страховиків Великобританії від COVID-19 перевищили \$ 23 млрд.[16]

Треба сказати, що не дивлячись на однакову тенденцію ринку страхування як в Україні так і у світі, є основна відмінність. Вона полягає у відсутності культури українського населення до страхування. У всіх розвинених країнах світу страхування є обов'язковим, навіть для влаштування на роботу, люди укладають страхові договори з повним розумінням що від цього вони отримують лише вигоду. В Україні страхова культура відсутня, але за динамікою розвитку ринку страхування зрозуміло, що COVID-19 дав поштовх для збільшення укладених договорів, в першу чергу це стосується страхування життя та здоров'я.

Висновки та пропозиції. Через пандемію COVID-19 ринок страхування в Україні і по всьому світу зазнав певних змін. За останні роки страхування стрімко розвивалося і на 2020 рік робилися позитивні прогнози. Проте COVID-19 привів до різкого спаду економіки по всьому світу, що не могло не відобразитися на ринку страхування. Нові умови функціонування призвели як до позитивних, так і негативних наслідків. Особливо негативно пандемія вплинула на авіа-страхування і на страхування майна, так як саме ці сфери не були необхідними через карантин. Автострахування також зазнало певних втрат, особливо через зменшення кількості контрактів, що стосуються страхування нового авто. При цьому таке страхування як КАСКО і ОСАГО залишилося стабільним. Найбільше COVID-19 вплинув на страхування здоров'я. Страхові компанії змінюють свої програми чи вносять певні корективи, до того ж з'являється новий ризик – коронавірус, від якого вже страхують багато компаній. Такі зміни призводять до зміни тарифів страхування і перестрахування.

Криза, в якій зараз знаходяться всі країни призводить до втрати платоспроможності населення, що зменшує попит на страхування. Але варто сказати, що це стосуються країн, в яких немає страхової культури. До таких країн входить і Україна. Але аналізуючи динаміку розвитку ринку страхування в Україні можна зазначити, що пандемія має зворотну реакцію: навпаки спонукає до роз-

витку культури страхування в Україні і люди починають розуміти важливість такої послуги як страхування, перед усе це стосується страхування життя та здоров'я.

Ще одним позитивним наслідком стало розвиток інновацій у сфері страхування, діджиталізація. Страхові компанії працюють в режимі онлайн, через що втрачається необхідність зустрічатися в офісі. До того ж, така тенденція до розвитку іншуртех буде спостерігатися і після стабілізації всіх процесів.

Тому можна сказати, що страхові компанії вже почали підлаштовуватися і знаходити різні рішення для нормального і стабільного функціонування.

Список використаної літератури

1. «Делойт»: Потенційні наслідки від COVID-19 для страхового сектора. URL: <https://www2.deloitte.com/ru/ru/pages/financial-services/articles/2020/potential-implications-covid-19-insurance-sector.html#> (дата звернення: 15.11.2020).
2. COVID-19. Як пандемія змінила ринок страхування. URL: <https://nv.ua/ukr/biz/experts/covid-i-strahoviy-biznes-v-ukrajini-tendenciji-ta-prognoz-novini-ukrajini-50116198.html> (дата звернення: 15.11.2020).
3. Impact of COVID-19 on the Insurance Sector. URL: <https://www2.deloitte.com/ie/en/pages/covid-19/articles/impact-COVID-19-insurance-industry.html> (дата звернення: 15.11.2020).
4. World insurance: riding out the 2020 pandemic storm. URL: <https://forinsurer.com/files/file00684.pdf> (дата звернення: 15.11.2020).
5. Авто, майно, життя: що страхують українці і як вплинув карантин. URL: <https://economics.segodaya.ua/ua/economics/enews/chashche-vsego-ukraincy-strahuyut-avto-a-rezhe-zhizn-kak-izmenilas-situaciya-posle-vvedeniya-karantina-1426504.html> (дата звернення: 15.11.2020).
6. Антивірус від ARX: веб-сайт СК «ARX». URL: <https://arx.com.ua/produkty/antivirus-arx> (дата звернення: 15.11.2020).
7. Гаманкова О. О. Ринок страхових послуг України: теорія, методологія, практика: монографія. Київ : КНЕУ. 2009. 283 с.
8. Глобальний капітал перестраховиків світу в 2020 році досяг свого піку. Огляд ринку перестраховування. URL: <https://forinsurer.com/news/21/01/15/39040> (дата звернення: 15.11.2020).
9. Звіт Hambleton, 2020. URL: <https://forinsurer.com/files/file00697.pdf> (дата звернення: 15.11.2020).
10. Інформація про стан і розвиток страхового ринку України. URL: <https://www.nfr.gov.ua/ua/Informatsiia-pro-stan-i-rozvytok-strakhovoho-rynku-Ukrainy.html> (дата звернення: 15.11.2020).
11. Іншуртехи і традиційні страховики повинні працювати разом, щоб сформувати

- єдину екосистему для клієнтів Іншуртехі і традиційні страховики повинні працювати разом, щоб сформувати єдину екосистему для клієнтів. URL: <https://forinsurer.com/news/20/12/21/38933> (дата звернення: 15.11.2020).
12. Карантин2020: Що ми побачимо на страховому ринку в 2020–2021 роках: прогноз від Broker's Insurance Group. URL: <http://uaprom.info/digest/24235-karantin2020-shho-mi-pobachimo-strahovomu-rinku-2020-2021-rokah-prognoz-vid-brokers-insurance-group.html> (дата звернення: 15.11.2020).
13. Коронавірус COVID-19 і страхування. URL: <https://forinsurer.com/theme/76> (дата звернення: 15.11.2020).
14. Коронавірус vs бізнес: як карантин змінить ринок страхування. URL: <https://mind.ua/openmind/20209198-koronavirus-vs-biznes-yak-karantin-zminit-rinok-strahuvannya> (дата звернення: 15.11.2020).
15. Короназахист+: веб-сайт АТ «СК «ІНГО». URL: <https://online.ingo.ua/covid19> (дата звернення: 15.11.2020).
16. Локдаун і обмеження на авіаперельоти в 2020 році. URL: <https://forinsurer.com/news/21/01/14/39026?hl=%CB%EE%EA%E4%E0%F3%ED> (дата звернення: 15.11.2020).
17. Пандемія може змінити ринок страхової медицини прогноз. URL: <https://www.unian.net/insurance/pandemiya-covid-19-okazhet-znachitelnoe-vliyanie-na-budushchee-medicinskogo-strahovaniya-novosti-ukrainy-i-mira-11230961.html> (дата звернення: 15.11.2020).
18. Пасічний В. О. Страхування. Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. Харків: Харк. нац. акад. міськ. госп-ва, 2009. 218 с.
19. Підсумки діяльності страхових компаній за 2019 рік. URL: https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/sk_2019.pdf (дата звернення: 15.11.2020).
20. Прогноз розвитку InsurTech-сектора` 2020-2025. Аналіз найбільших М & А-угод в страхуванні. URL: <https://forinsurer.com/news/20/12/30/38970> (дата звернення: 15.11.2020).
21. Результати небанківського ринку за перше півріччя. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banner_Zvitnist_2020-09-29.jpg?v=4 (дата звернення: 15.11.2020).
22. Статистика страхового ринку України. URL: <https://forinsurer.com/stat> (дата звернення: 15.11.2020).
23. Страхова програма «Захист від Covid-19» : веб-сайт СК «Країна». URL: <https://krayina.com/service/strahuvannya-vid-covid-19/strakhova-programa-zakhist-vid-covid-19> (дата звернення: 15.11.2020).
24. Страхування на випадок коронавірусу від USI : веб-сайт СК «USI». URL: <https://usi.net.ua/strahuvannya/covid-19> (дата звернення: 15.11.2020).
25. Фесенко Н. В., Яремченко Л. М. Стан та перспективи функціонування страхового ринку України в умовах глобалізації. *Економіка та держава*. № 8/2019. С. 28-34. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/8_2019/7.pdf (дата звернення: 15.11.2020).
26. Яку динаміку показав український ринок автострахування в 1 кварталі 2020 роки? URL: <https://forinsurer.com/news/20/06/04/38082> (дата звернення: 15.11.2020).

Н. В. Захарченко,

доктор экономических наук, доцент,
профессор кафедры финансов, банковского дела и страхования
Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова
Французский бульвар 24/26, 65058, г. Одеса, Украина
e-mail: nvzakharchenko777@gmail.com

С. А. Явир,

студентка специальности 072 – «Финансы,
банковское дело и страхование»
Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова
Французский бульвар 24/26, 65058, г. Одеса, Украина
e-mail: sofiiyayavir@gmail.com

ВЛИЯНИЕ COVID-19 НА РЫНОК СТРАХОВАНИЯ В УКРАИНЕ И ВО ВСЁМ МИРЕ

В данной статье рассмотрена динамика развития рынка страхования в период пандемии и за предыдущие годы, которые характеризовались умеренным ростом и оказывали положительные прогнозы на 2020 год. Исследованы изменения, которые были вызваны COVID-19 и методы, с помощью которых страховые компании налаживают свое функционирование. Рынок страхования является важным элементом рынка, который как зависит, так и влияет на экономику страны и мира в целом. И именно поэтому необходимо понимать, как отреагировал страховой рынок и каким образом его можно стабилизировать. Авторами определено влияние пандемии на каждую из сфер страхования, приведены страховые компании, которые быстро отреагировали и ввели в свои программы новый риск - COVID-19, представлены страховые программы, которые покрывают этот страховой случай. Рассмотрены положительные и отрицательные стороны кризиса, и проведено сравнение влияния пандемии на рынок страхования отдельно в Украине и в мире.

Ключевые слова: страхование; COVID-19; авиа-страхование; автострахование; иншуртех; медицинское страхование.

N. V. Zakharchenko,

Doctor in Economics, Associate Professor
Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance
Odessa I. I. Mechnikov National University
French Boulevard 24/26, 65058, Odessa, Ukraine
e-mail: nvzakharchenko777@gmail.com

S. A. Yavir,

specialty student 072 - "Finance,
bank on the right and insurance"

Odessa I. I. Mechnikov National University

French Boulevard 24/26, 65058, Odesa, Ukraine

e-mail: sofiyayavir@gmail.com

IMPACT OF COVID-19 ON THE INSURANCE MARKET IN UKRAINE AND AROUND THE WORLD

This article examines the dynamics of the insurance market development during the pandemic and in previous years, which were characterized by moderate growth and provided positive forecasts for 2020. The changes that were caused by COVID-19 and the methods by which insurance companies establish their functioning were investigated. The insurance market is an important element of the market, which both depends and affects the economy of the country and the world as a whole. And that is why it is necessary to understand how the insurance market has reacted and how it can be stabilized. The authors determined the impact of the pandemic on each of the insurance areas, provided insurance companies that quickly reacted and introduced a new risk into their programs - COVID-19, presented insurance programs by which you can insure yourself against the new virus. The positive and negative aspects of the crisis are considered, and the impact of the pandemic on the insurance market is compared separately in Ukraine and in the world.

Key words: insurance; COVID-19; air insurance; auto insurance; inshutrehk; health insurance.

References

1. «Deloit»: Potentsiini naslidky vid COVID-19 dlia strakhovoho sektora [Deloitte: Potential implications of COVID-19 for the insurance sector]. Retrieved from: <https://www2.deloitte.com/ru/ru/pages/financial-services/articles/2020/potential-implications-covid-19-insurance-sector.html#> [in Ukrainian].
2. COVID-19. Yak pandemiia zminylo rynok strakhuvannia [COVID-19. How the pandemic changed the insurance market]. Retrieved from: <https://nv.ua/ukr/biz/experts/covid-i-strahoviy-biznes-v-ukrajini-tendenciji-ta-prognoz-novini-ukrajini-50116198.html> [in Ukrainian].
3. Impact of COVID-19 on the Insurance Sector. Retrieved from: <https://www2.deloitte.com/ie/en/pages/covid-19/articles/impact-COVID-19-insurance-industry.html>
4. World insurance: riding out the 2020 pandemic storm. Retrieved from: <https://forinsurer.com/files/file00684.pdf>
5. Avto, maino, zhyttia: shcho strakhuiut ukraintsi i yak vplynuv karantyn [Cars, property, life: what Ukrainians insure and how quarantine has affected]. Retrieved

- from: <https://economics.segodnya.ua/ua/economics/enews/chashche-vsego-ukraincy-strahuyut-avto-a-rezhe-zhizn-kak-izmenilas-situaciya-posle-vvedeniya-karantina-1426504.html> [in Ukrainian].
6. Antivirus vid ARX: veb-sait SK «ARX» [Antivirus from ARX: website of ARX Insurance Company]. Retrieved from: <https://arx.com.ua/produkty/antivirus-arx> [in Ukrainian].
 7. Hamankova, O. O. (2009). Rynok strakhovykh posluh Ukrainy: teoriia, metodolohiia, praktyka [Gamankova OO Market of insurance services of Ukraine: theory, methodology, practice]. Kyiv: KNEU. [in Ukrainian].
 8. Hlobalnyi kapital perestrakhovykiv svitu v 2020 rotsi dosiah svoho piku. Ohliad rynku perestrakhuvannia [The global capital of the world's reinsurers in 2020 has reached its peak. Reinsurance market overview]. Retrieved from: <https://forinsurer.com/news/21/01/15/39040> [in Ukrainian].
 9. Zvit Hampleton (2020). [Hampleton Report]. Retrieved from: <https://forinsurer.com/files/file00697.pdf> [in Ukrainian].
 10. Informatsiia pro stan i rozvytok strakhovoho rynku Ukrainy [Information on the state and development of the insurance market of Ukraine]. Retrieved from: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Informatsiia-pro-stan-i-rozvytok-strakhovoho-rynku-Ukrainy.html> [in Ukrainian].
 11. Inshurtekhy i tradytsiini strakhovyky povynni pratsiuvaty razom, shchob sformuvaty yedynu ekosystemu dlia klientiv [Inshurtekhi i tradytsiini strakhovyky povynni pratsiuvaty razom, shchob sformuvaty yedynu ekosystemu dlia kliientiv] [Other insurers and traditional insurers must work together to form a single ecosystem for customers]. Retrieved from: <https://forinsurer.com/news/20/12/21/38933> [in Ukrainian].
 12. Inshurtekhy i tradytsiini strakhovyky povynni pratsiuvaty razom, shchob sformuvaty yedynu ekosystemu dlia klientiv [Inshurtekhi i tradytsiini strakhovyky povynni pratsiuvaty razom, shchob sformuvaty yedynu ekosystemu dlia kliientiv] [Quarantine2020: What we will see in the insurance market in 2020-2021: forecast from Broker's Insurance Group]. Retrieved from: <http://uaprom.info/digest/24235-karantin2020-shho-mi-pobachimo-strahovomu-rinku-2020-2021-rokah-prognoz-vid-brokers-insurance-group.html> [in Ukrainian].
 13. Koronavirus COVID-19 i strakhuvannia [Coronavirus COVID-19 and insurance]. Retrieved from: <https://forinsurer.com/theme/76> [in Ukrainian].
 14. Koronavirus vs biznes: yak karantyn zminyt rynek strakhuvannia [Coronavirus vs business: how quarantine will change the insurance market]. Retrieved from: <https://mind.ua/openmind/20209198-koronavirus-vs-biznes-yak-karantin-zminyt-rynok-strakhuvannia> [in Ukrainian].
 15. Koronazakhyst+: veb-sait AT «SK «INHO» [Koronazahist +: website of JSC INGO Insurance Company]. Retrieved from: <https://online.ingo.ua/covid19> [in Ukrainian].
 16. Lokdaun i obmezhenia na aviapereloty v 2020 rotsi [Lockdown and flight restrictions in 2020]. Retrieved from: <https://forinsurer.com/news/21/01/14/39026?hl=%CB%EE%EA%E4%E0%F3%ED> [in Ukrainian].
 17. Pandemiia mozhe zminyty rynek strakhovoi medytsyny prohnaz [Pandemic may

- change the market of medical insurance forecast]. Retrieved from: <https://www.unian.net/insurance/pandemiya-covid-19-okazhet-znachitelnoe-vliyanie-na-budushchee-medicinskogo-strahovaniya-novosti-ukrainy-i-mira -11230961.html> [in Ukrainian].
18. Pasichnyi, V. O. (2009). Strakhuvannia. Navch. posibnyk dlia studentiv vyshchychkh navchalnykh zakladiv [Insurance. Teaching. manual for students of higher educational institutions]. Kharkiv: Kharkiv. nat. acad. city hosp-va. [in Ukrainian].
 19. Pidsumky diialnosti strakhovykh kompanii za 2019 rik [Results of insurance companies for 2019]. Retrieved from: https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/sk_2019.pdf [in Ukrainian].
 20. Prohnoz rozvytku InsurTech-sektora` 2020-2025. Analiz naibilshykh M & A-uhod v strakhuvanni [Forecast of development of InsurTech-sector` 2020-2025. Analysis of the largest M&A transactions in insurance]. Retrieved from: <https://forinsurer.com/news/20/12/30/38970> [in Ukrainian].
 21. Rezultaty nebankivskoho rynku za pershe pivrichchia [Results of the non-banking market for the first half of the year]. Retrieved from: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banner_Zvitnist_2020-09-29.jpg?v=4 [in Ukrainian].
 22. Statystyka strakhovoho rynku Ukrainy [Statistics of the insurance market of Ukraine]. Retrieved from: <https://forinsurer.com/stat> [in Ukrainian].
 23. Strakhova prohrama «Zakhyst vid Covid-19» : veb-sait SK «Kraina» [Insurance program «Protection against Covid-19»: website of IC «Country»]. Retrieved from: <https://krayina.com/service/strakhuvannya-vid-covid-19/strakhova-programa-zakhist-vid-covid-19> [in Ukrainian].
 24. Strakhuvannia na vypadok koronavirusu vid USI : veb-sait SK «USI» [USI coronavirus insurance: USI website]. Retrieved from: <https://usi.net.ua/strahuvannya/covid-19> [in Ukrainian].
 25. Fesenko, N. V. & Yaremchenko, L. M. (2019). Stan ta perspektyvy funktsionuvannia strakhovoho rynku Ukrainy v umovakh hlobalizatsii [Status and prospects of the insurance market of Ukraine in the context of globalization]. *Ekonomika ta derzhava. – Economy and state*, 8, pp. 28-34. Retrieved from: http://www.economy.in.ua/pdf/8_2019/7.pdf [in Ukrainian].
 26. Yaki dynamiku pokazav ukraïnskyi rynek avtostrakhuvannia v 1 kvartali 2020 roky? [What is the dynamics of the Ukrainian car insurance market in the 1st quarter of 2020?]. Retrieved from: <https://forinsurer.com/news/20/06/04/38082> [in Ukrainian].